

УДК 793.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-3-17>

Євгенія ФІЛІМОНОВА-ЗЛАТОГУРСЬКА,

orcid.org/0000-0001-7588-8209

аспірантка кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) geniya.zlata@ukr.net

ТВОРЧІ КОЛЕКТИВИ НАРОДНОГО ТАНЦЮ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ВІДДІЛУ ВІННИЦЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ М. Д. ЛЕОНТОВИЧА

У статті зосереджено увагу на творчих колективах народного танцю, що функціонували на протязі усього періоду існування хореографічного відділу Вінницького фахового коледжу мистецтв імені М. Д. Леонтовича, охарактеризовано їх репертуар, сценічний досвід та творчі здобутки під керівництвом провідних викладачів відділу.

Народно-сценічне мистецтво Вінниччини представлено діяльністю багатьох аматорських ансамблів народного танцю. Особливе місце серед них займають творчі студентські колективи при мистецьких навчальних закладах, що у свої діяльності мають хореографічний відділ та готують фахівців за напрямом «Народна хореографія». Важливе місце у підготовці професійного артиста балету ансамблю народного танцю, розвитку його артистичних та виконавських здібностей має участь студентів хореографічного відділу у творчих хореографічних колективах, що мають на меті ознайомлення із особливостями роботи в ансамблі народного танцю та досвід практичної, у тому числі концертної діяльності.

Високий рівень виконавської майстерності студентів-учасників колективів народного танцю, сформувався за більше ніж за 20 років існування хореографічного відділу та відпрацьовувався щоденною кропіткою працею їх талановитих керівників, викладачів хореографічного відділу Вінницького фахового коледжу мистецтв імені М. Д. Леонтовича.

На протязі двадцяти двох років існування хореографічного відділу Вінницького фахового коледжу мистецтв були створені та працювали творчі колективи народного танцю: «Театр народного танцю» під керівництвом Анатолія Кондюка та Людмили Кондюк; ансамбль народного танцю «Добродар» під керівництвом Сергія Берези; ансамбль народного танцю «Зорецвіт» під керівництвом Устима Кондюка та ансамбль народного танцю «Подолляни», під керівництвом Євгенії Філімонової-Златогурської.

Питання діяльності вищезазначених колективів потребує детального дослідження, оскільки їх функціонування не лише є визначальною у фаховій підготовці майбутніх професійних виконавців Вінниччини, але і осередком створення найкращих хореографічних зразків народно-сценічного танцю, та потужним засобом у пропагуванні народного хореографічного мистецтва Вінницької області на території України та за її межами.

Ключові слова: хореографія Вінниччини, народно-сценічний танець, Вінницька область, хореографічне мистецтво.

Yevheniia FILIMONOVA-ZLATOHURSKA,

orcid.org/0000-0001-7588-8209

PhD student at the Department of Directing and Choreography

Ivan Franko National University of Lviv

(Lviv, Ukraine) geniya.zlata@ukr.net

FOLK DANCE CREATIVE TEAMS OF THE CHOREOGRAPHIC DEPARTMENT OF THE VINNYTSIA SPECIALIZED COLLEGE OF ARTS NAMED AFTER M. LEONTOVYCH

The article focuses on the creative collectives of folk dance that functioned throughout the entire period of existence of the choreographic department of the Vinnytsia College of Arts named after M. D. Leontovych, characterized their repertoire, stage experience and creative achievements under the leadership of the department's leading teachers.

The folk art of Vinnytsia is represented by the activities of many amateur folk dance ensembles. A special place among them is occupied by creative student collectives at art educational institutions, which have a choreographic department in their activities and train specialists in the field of «Folk Choreography». An important place in the training of a professional ballet dancer of a folk-dance ensemble and the development of his artistic and performing abilities is the participation of students of the choreographic department in creative choreographic teams, which aim to get acquainted with the peculiarities of working in a folk-dance ensemble and experience practical, including concert, activities.

The high level of performance skills of students participating in folk dance groups was formed over more than 20 years of the existence of the choreographic department and was developed through the daily painstaking work of their talented managers, teachers of the choreographic department of the Vinnytsia Professional College of Arts named after M. D. Leontovich.

During the twenty-two years of the existence of the choreographic department of the Vinnytsia College of Arts, creative collectives of folk dance were created and worked: «Theatre of Folk Dance» under the leadership of Anatoly Kondyuk and Lyudmila Kondyuk; folk dance ensemble «Dobrodar» led by Serhiy Bereza; folk dance ensemble «Zoretsvit» under the direction of Ustym Kondyuk and folk-dance ensemble «Podolyany» under the direction of Yevheniia Filimonova-Zlatohurska.

The question of the activity of the above-mentioned collectives requires detailed research, since their functioning is not only decisive in the professional training of future professional performers of Vinnytsia region, but also a center for the creation of the best choreographic samples of folk and stage dance, and a powerful means of promoting the folk choreographic art of Vinnytsia region on the territory of Ukraine and abroad.

Key words: choreography of Vinnytsia region, folk stage dance, Vinnytsia region, choreographic art.

Постановка проблеми. Народо-сценічний танець, що проходить складний шлях трансформації від фольклорного джерела до сценічної форми, в сучасних складних політичних та соціально-економічних умовах являє собою один із засобів самовизначення та популяризації української культури в світовому культурному просторі. Переважна кількість хореографічних колективів Вінниччини, що працюють у галузі народного хореографічного мистецтва та творять сучасну українську духовну культуру залишаються осторонь наукового дослідження. Аналіз творчої діяльності хореографічних колективів Вінницького фахового коледжу мистецтв, які є невід'ємною частиною мистецького життя Вінниччини на протязі більш ніж двох десятиліть, потребує наукового дослідження.

Аналіз досліджень. Діяльність хореографічних колективів різних регіонів України, що створені та провадять свою творчу діяльність при навчальних закладах фахової передвищої освіти культурно-мистецького профілю, під керівництвом викладачів хореографічних дисциплін та, як результат, презентують яскраві зразки народного хореографічного мистецтва, досліджені у наукових працях українських дослідників. Серед них наукові праці А. Підлипського (Підлипський, 2020: 162–167; 2021: 75–81, Л. Щур (Щур, 2020: 183–188), О. Квецко (Квецко, 2021), О. Плахотнюк (Плахотнюк, 2018: 27–34) та багатьох інших.

Мета статті – дослідити діяльність хореографічних колективів Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, їх сценічну діяльність та фестивально-конкурсний досвід, особливості їх функціонування під керівництвом викладачів фахових дисциплін хореографічного відділу ВФКМ ім. М. Д. Леонтовича.

Виклад основного матеріалу. Хореографічна культура Вінницького регіону налічує велику кількість хореографічних колективів, значне місце серед яких займають ансамблі народного танцю. Особливу увагу привертають колективи,

у складі яких в безперервному творчому процесі виховувалися майбутні професійні виконавці народного танцю. Особливістю таких колективів є те, що формально вони існують як студентські аматорські колективи, але їх специфіка полягає у тому, що їх учасники навчаючись за спеціальністю «Народна хореографія» набувають високого виконавського рівня та артистичної виразності, а також часто приймають участь у різноманітних конкурсах у категорії «Професіонали».

Творчі колективи народного танцю почали формуватися одразу після відкриття хореографічного відділу в 2000 році на базі Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича (зараз це Вінницький фаховий коледж мистецтв ім. М. Д. Леонтовича). Нова, належна чином підготовлена матеріально-технічна база училища створила умови для практичних занять студентів, у тому числі ансамблю народного танцю. Таким був «Театр народного танцю» училища, керівником якого став Анатолій Кондюк, він же на той час очолював і новостворений хореографічний відділ. Під керівництвом творчого, талановитого педагога ансамбль вдало представляв яскраві хореографічні зразки не лише на звітних концертах училища, але приймав участь у різноманітних міських та обласних культурно-мистецьких заходах, провадив активну конкурсно-фестивальну діяльність. Так, проіснувавши всього 3 роки, у 2003 році колектив взяв участь у творчому звіті майстрів мистецтв і творчих колективів Вінниччини, що проходив у місті Києві (50 років Вінницькому училищу культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, 2008: 141).

З 2004 року завідувачкою відділу стала Людмила Кондюк, що носить звання заслуженої артистки України, вона продовжила сімейну справу та стала керівником «Театру народного танцю» Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. За її керівництва було створено безліч різноманітних хореографічних

композицій. Особливим колоритом відрізнялися такі хореографічні твори, як український народний танець «Гопак», «Карпатська сюїта», що була представлена на музичному фестивалі присвяченому 55-річчю Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. У жовтні 2009 року ансамбль під керівництвом заслуженої артистки України Людмили Кондюк отримав подяку за активну участь у підготовці та проведенні творчого звіту майстрів мистецтв та художніх колективів Вінницької області «Благословенна земля моя, Вінниччина!», що проводився в рамках Фестивалю мистецтв України. Під її ж керівництвом театр народного танцю брав участь у різноманітних конкурсах і фестивалях, так у 2011 році колектив здобув Гран-Прі у Міжнародному фестивалі-конкурсі «Осінні зірки», що проходив у місті Ялті, Крим. У творчій співпраці подружжя Людмили та Анатолія Кондюків ансамбль народного танцю Вінницького училища культури та мистецтв ім. М. Д. Леонтовича представило хореографічні композиції «Український кручений», «Козачий перепляс» та «Полька через ніжку» на Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Танцювальний оберіг» у 2016 році в місті Вінниці.

Особливим колоритом та авторським стилем відрізнявся ансамбль народного танцю «Добродар» Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, керівником якого став викладач хореографічного відділу, Сергій Береза. Високий виконавський рівень танцівники ансамблю демонстрували у таких хореографічних постановках: «Сільські гуляння», «Гопак», «Танець бессарабських циган», «Козацькі розваги», «Буковинські притупи» та інші. Ансамбль неодноразово на протязі чотирьох років, з 2014 по 2017 рік, давав власні звітні концерти, де окрім вищезазначених постановок глядачі могли побачити і інші творчі роботи колективу. Всього за роки діяльності ансамблю під керівництвом Сергія Берези було створено більше 30 хореографічних постановок (Назарець, 2017: 54).

Важливою характеристикою ансамблю було й те, що окрім виступів в концертах училища, колектив неодноразово приймав участь у культурних заходах міста Вінниці та Вінницької області. Так, у 2016 році ансамбль народного танцю «Добродар» Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича був відзначений подякою управління культури і мистецтв Вінницької облдержадміністрації Вінницького обласного центру народної творчості за участь у концертній програмі VI Всеукраїнського свята народного мистецтва «Великодня писанка».

Варто зазначити, що «Добродар» плідно працював не лише у напрямку концертної діяльності, але і успішно виступав на різноманітних Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах (Сідлецька, 2020: 190). Так у 2014 році ансамбль став переможцем II-го регіонального туру IV-го Всеукраїнського конкурсу народної хореографії ім. Павла Вірського. У 2014 році у місті Вінниця колектив здобув 1 місце в номінації «Народна хореографія» на престижному обласному конкурсі хореографічного мистецтва ім. Володимира Румянцева. Дипломом 1 ступеня у 2017 році ансамбль «Добродар» був нагороджений за участь та перемогу у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Миколаївські зорі», тощо. Варто також зазначити, що в 2016 році ансамбль «Добродар» приймав участь у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Танцювальний оберіг», що був заснований та вперше проводився в місті Вінниця за підтримки Національної хореографічної спілки України. Серед конкурсних хореографічних постановок, що представив творчий колектив були: хореографічна композиція «Буковинські притупи», «Сільські гуляння» та хореографічна картинка «Пліткарки». У 2017 році у місті Шаргород ансамбль приймав участь у фестивалі національних культур «Всі ми діти твої, Україно!».

Починаючи з 2018 року керівництво ансамблем навчального закладу перейняв наймолодший на той час викладач хореографічного відділу Устим Кондюк. Ансамбль був перейменований на ансамбль народного танцю «Зорецвіт». У його творчому доробку були такі хореографічні композиції як «Українська святкова», «Прогулянка», «Козацькі жарти», тощо. Ці роботи були представлені на звітних концертах хореографічного відділу відповідно у 2018-2019 роках. Також на базі цього творчого колективу були створені і хореографічні композиції «Чарівний віночок» у постановці заслуженої артистки України Людмили Кондюк та «Гопак» у постановці заслуженого артиста України Анатолія Кондюка. 24-25 листопада 2018 році у місті Києві ансамбль народного танцю «Зорецвіт» прийняв участь у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Танцювальний оберіг», на якому колектив представив хореографічну композицію «Козацькі жарти» під хореографічною редакцією Бориса Проводнікова, балетмейстером-постановником виступив Заслужений артист України Анатолій Кондюк (Танцювальний оберіг. Козацькі жарти, АНТ «Зорецвіт»).

З 2020 року творчий колектив коледжу очолила викладач Євгенія Філімонова-Златогурська, яка розпочала свою педагогічну діяльність на той

час вже у Вінницькому фаховому коледжі культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича у 2018 році. Активна постановочно-репетиційна діяльність колективу дозволила йому вже в перший рік свого існування взяти участь та отримати перемогу у II турі IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського у червні 2021 році. Варто зазначити, що це єдиний хореографічний колектив, що представляв Вінницьку область у III турі цього конкурсу. А також керівник колективу, Євгенія Філімонова-Златогурська була нагороджена подякою від управління культури та креативних індустрій Вінницького обласного осередку Національної хореографічної спілки України «За значний внесок у збереження і розвиток народних традицій хореографії професійного і аматорського мистецтва, підвищення художнього рівня балетмейстерських постановок та участь у II регіональному турі VI Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського» (АНТ «Подільяни». VI Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім.-Павла Вірського 8.10.2021).

Високі вимоги до виконавського рівня учасників колективу та кропітка, систематична праця керівника та студентів вже за перших два роки функціонування колективу принесла високі результати, колектив здобув велику кількість премог у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах, у тому числі і Гран-Прі. Серед них: Міжнародний конкурс-фестиваль мистецтв «Яскраві таланти зими», що проводився у місті Івано-Франківськ у січні 2021 року, в якому ансамбль здобув Гран-прі;

Міжнародний дистанційний мистецький фестиваль-конкурс «GRAND FEST WINTER», що відбувся у місті Кам'янець-Подільський взимку 2021 року, за участь у якому ансамбль отримав диплом лауреата I ступеня. А також, відкритий двоетапний патріотичний фестиваль-конкурс «Народ-герой героїв проявляє», в якому колектив здобув I місце у номінації «Хореографічне мистецтво: народно-сценічний танець» в категорія «Професіонали» 24 серпня 2022 року, що проводився на базі Київського університету імені Бориса Грінченка; Міжнародний конкурс мистецтв «На хвилі творчості», що відбувся у місті Києві 30 вересня 2022 року, в якому колективом було здобуто найвищу нагороду – Гран-Прі, та багато інших.

Висновки. Хореографічні колективи Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М. Д. Леонтовича за час свого існування зайняли гідне місце у народному хореографічному середовищі Вінниччини. Високий рівень виконавської майстерності та акторської виразності стали визначальними векторами у діяльності творчих колективів коледжу, що підтверджується багаточисельними здобутками та перемогами досліджуваних колективів. «Театр народного танцю», ансамбль народного танцю «Добродар», ансамбль народного танцю «Зорецвіт» та ансамбль народного танцю «Подільяни» стали взірцями народного хореографічного мистецтва для багатьох аматорських колективів Вінниччини. Вивчення діяльності вищезазначених творчих колективів відіграє визначальну роль у дослідженні народного хореографічного мистецтва України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 50 років Вінницькому училищу культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. Вінницьке училище культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. 176 с.
2. АНТ «Подільяни». VI Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. Павла Вірського 8.10.2021. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8XVnBHzU3CE&t=7s> (дата звернення 30.11.2022).
3. Квецко О. Хореографічна культура бойків на Прикарпатті кінця XX – початку XXI століть: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 26.00.01. Київ, 2021. 18 с.
4. Танцювальний оберіг. Козацькі жарти, АНТ «Зорецвіт». URL: https://www.youtube.com/watch?v=VLDnj7W_HeE (дата звернення 30.11.2022).
5. Назарець О. Народна хореографія – сенс мого життя. Світлиця: альманах. 2017. № 1(56). С. 3–56.
6. Підлипський А. Творчість хореографів Тербовлянського культосвітнього училища Анатолія та Олександри Поліщуків. *Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць*. 2021. № 39. С. 75–81.
7. Підлипський А. Тербовлянський коледж культури і мистецтв – осередок народно-сценічної хореографії Тернопільщини. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. № 2. Київ, 2020. С. 162–167.
8. Плахотнюк О. Сторінки творчої біографії Едуарда Бутинця. *Танцювальні студії*. 2018. № 2. С. 27–34.
9. Сідлецька Т. Вінницький коледж культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича – головний осередок професійної мистецької освіти міста. Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VIII школа методичного досвіду): матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції з міжнар. участю (м. Вінниця, 24-25 лист. 2020 р.). Вінниця, 2020. С. 189–192.
10. Щур Л. Традиційний народний танець у репертуарі хореографічних колективів західного Поділля. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2020. № 36. С. 183–188.

REFERENCES

1. 50 rokiv Vinnytskomu uchylyshchu kultury i mystetstv im. M. D. Leontovycha. [50 years of the Vinnytsia School of Culture and Arts named after M.D. Leontovich]. Vinnytske uchylyshche kultury i mystetstv im. M. D. Leontovycha. Vinnytsia: DP «DKF», 2008, pp. 176 [In Ukrainian]
2. ANT «Podolyany». VI Vseukrainskyi festyval-konkurs narodnoi khoreohrafii im. Pavla Virskoho 8.10.2021. [ANT «Podolyany». VI All-Ukrainian festival-competition of folk choreography named after Pavlo Virskiy 8.10.2021]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8XVnBHzU3CE&t=7s> (access date 30.11.2022) [In Ukrainian].
3. Kvetso O. Khoreohrafichna kultura boikiv na Prykarpatti kintsia XX – pochatku XXI stolit: avtoref. dys. ... kand. mystetstvozn.: 26.00.01. [Choreographic culture of boyky in Prykarpattia at the end of the 20th – beginning of the 21st centuries]. Kyiv, 2021, pp. 18. [In Ukrainian].
4. Kozatski zharty, ANT «Zoretsvit». Tantsiuvalnyi oberih. [Dancing amulet. Cossack jokes, ANT «Zoretsvit»]. URL: https://www.youtube.com/watch?v=VLDnj7W_HeE (access date 30.11.2022) [In Ukrainian].
5. Nazarets O. Narodna khoreohrafiia – sens moho zhyttia. [Folk choreography is the meaning of my life]. 2017, Nr 1(56), pp. 53–56 [In Ukrainian].
6. Pidlypskyi A. Tvorchist khoreohrafiv Terebovlianskoho kultosvitnoho uchylyshcha Anatoliia ta Oleksandry Polishchukiv. [The creativity of the choreographers of the Terebovlyan School of Cults, Anatoly and Oleksandra Polishchuk]. Mystetstvoznavchi zapysky: zbirnyk naukovykh prats. 2021, Nr 39, pp. 75–81 [In Ukrainian].
7. Pidlypskyi A. Terebovlianskyi koledzh kultury i mystetstv – osередok narodno-stsenichnoi khoreohrafiï Ternopilshchyny. [Terebovlya College of Culture and Arts is a center of folk and stage choreography in the Ternopil region]. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv. Kyiv, 2020, Nr 2, pp. 162–167 [In Ukrainian].
8. Plakhotniuk O. Storinky tvorchoi biohrafii Eduarda Butyntsia. [Pages of the creative biography of Eduard Butynets]. Tantsiuvalni studii. 2018, Nr 2, pp. 27–34 [In Ukrainian].
9. Sidletska T. Vinnytskyi koledzh kultury i mystetstv im. M. D. Leontovycha – holovnyi osередok profesiinoi mystetskoï osvity mista. [Vinnytsia College of Culture and Arts named after M.D. Leontovych is the main center of professional art education in the city]. Aktualni problemy mystetskoï pidhotovky maibutnoho vchytelia (VIII shkola metodychnoho dosvidu): materialy Vseukrainskoï nauk.-prakt. konferentsii z mizhnar. uchastiu. (m. Vinnytsia, 24–25 lyst. 2020 r.) Vinnytsia, 2020, pp. 189–192 [In Ukrainian].
10. Shchur L. Tradytsiinyi narodnyi tanets u repertuari khoreohrafichnykh kolektyviv zakhidnoho Podillia. [Traditional folk dance in the repertoire of choreographic groups of western Podillia]. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku. 2020, Nr 36, pp. 183–188 [In Ukrainian].